

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letna naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.963.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 12. aprila 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 43.

Pereče vprašanje.

Dela na gradbi drugega tira med Zagrebom in Beogradom so v polnem teku. Tisoči in tisoči delavcev so zaposleni v raznih sektorjih te velikopotezne gradbe, s katero bo gospodarski promet med obema trgovskima središčima dobil možnost novega razmaha. Z interesom sledi vsa naša gospodarska javnost temu velepodjetju, ki tudi nam vsiljuje fatalno dilemo.

Nehote se vprašamo, kaj bo z nami? Ali se bo gradba drugega tira podaljšala preko Zagreba do Zidanega mosta, da priklene gospodarsko življenje Slovenije tesneje na notranjost države, ali pa se bo vse pri Zagrebu ustavilo in ostanemo potisnjeni ob stran. Ta neprijeten pomislek se pretvarja skoro v strah, ko čitamo odredbe letošnjega finančnega zakona in poslušamo izjave finančnega ministra.

V členu 241. finančnega zakona je uzakonjena uredba o gradbi novih železnic, o katere vsebini smo zadnjič podrobno razpravljali. Toda v celi tej naredbi ne najdemo žal nikjer niti sledu o gradbi drugega tira od Zagreba do Zidanega mosta. Program pa, ki je s to uredbo uzakonjen, je tako obširen, da bo ona tranša novega posojila, ki se ima porabiti za železniške investicije komaj zadostovala za nje.

Iz budžetnih sredstev pa se po izjavah finančnega ministra ne bo več izvrševalo takih investicijskih del. Tako visi realizacija tega za nas zelo važnega projekta v zraku, namesto da bi prišla v program najnujnejših železniških gradb in bo končno morda še odložena do prihodnjega posojila, ki se bo najelo, če bo dobro šlo, šele čez 50 let.

Da ta naša bojazen ni neutemeljena, nam dokazuje odgovor, ki ga je prejela pred par dnevi na tozadevno spomenico Zbornica za TOI od generalne direkcije železnic in ki zbornico lakonično obvešča, da »uvideva generalna direkcija sicer potrebo za zgradbo drugega tira na tej progji, da pa tega ne more iz finančnih razlogov izvršiti. Ko bo dana finančna možnost, se bo pričelo s tem delom«.

Ta odgovor nas pušča v mučni negotovosti in nejasnosti, ali naj to nujno delo pride sploh v bodočih letih vpoštev ali ne.

Jasno je, da nam ne more biti vseeno, kaj bo z drugim tirom na tej zvezi. Dokaz, da je nujno potreben, je že to, da sta obe železniški konferenci leta 1920 in 1926 stavile to zgradbo med najnujnejše zahteve. Vsi se globoko zavedamo, da drugi tir na progji Zidani most—Zagreb ni samo zahteva, ki je utemeljena v krajevnih gospodarskih potrebah dolnje savske doline in v interesu njenega razvoja in napredka. Ona je še mnogo večje važnosti iz splošno gospodarskih interesov in iz prometnotehničnih razlogov.

Notorično je, da je ta progja od prevrata stalno preobremenjena in da vsa dosedanja razširjenja niso mogla ustvariti trajnejše odpomoči. Progja Zidani most—Zagreb igra v našem izvoznem in uvoznem prometu eminentno vlogo in lahko mirno trdimo, da se nad 50% celokupnega našega prometa razvija preko te zveze. Poleg domačega prometa pa tudi tranzit vedno bolj narašča in zahteva potrebnih ukrepov.

Eno je treba poudariti, da prometa Slovenije z notranjostjo države in inozemstva z vzhodnimi deli naše države neovzema progja Rogatec—Krapina ne bo mogla razbremeniti. Prejkoslej bo ves

potniški, brzovlakovni, daljnotovorni in brzovozni promet moral preko Zidanega mosta.

Situacija pa bo še težja, ko se bo pričela graditi prihodnje leto zveza Sevnica—Št. Janž, ki bo dala celi Dolenjski novo izhodišče in pripomogla k znatnemu povečanju lokalnega prometa na že itak preobremenjeni zvezi.

Na drugi strani pa péazira sedaj to progja Zagorska železnica od Zagreba do Zapršiča. Ta promet bo po otvoritvi nove zveze Rogatec—Krapina le še pojačen. Položaj bo postal s tem še bolj nevzdržen.

Ne preostaja torej drugega, kakor čimprejnjša gradba drugega tira. Danes lahko vsaka malenkostna nepriklona izzove nedogledne komplikacije v rednem razvijanju prometa. Taki nesigurnosti se trajno ne smemo izpostavljati. Zato je gradba drugega tira neobhodno potrebna in nujna.

Njeno izvršitev olajšuje dejstvo, da je na daljavo 17 km od Zidanega mosta do Sevnice gornji ustroj za drugi tir že gotov in se stroški reducirajo le na izdatke za tračnice in pragce.

Smatrali smo za svojo dolžnost, opozoriti vse merodajne činitelje na ta važen problem in na delikatnost položaja, v katerem se nahaja sedaj njegova realizacija. Upamo, da ne brez uspeha.

I. M.

FRANCOSKO HMELJSKO POROČILO.

Strasbourg, 7. aprila 1928.

Uvozna carina je bila s 15. marcem zvišana od Frs. 59.50 na Frs. 125.— za 100 kg, vsled česar se je tik pred zvišanjem uvozilo precej inozemskega blaga, zlasti jugoslovenskega, deloma direktno, deloma iz Nürnberga.

Srednje cene so med 300 in 500 frankov za 50 kg; slabše, rdeče blago se dobi že po Frs. 100.—, medtem ko se plačajo izbrane partije tudi po 700 frankov.

Cene neprestano padajo. Ponudba stalno raste, medtem ko kupi trgovec in pivovarnar — vsled padajočih cen — le to kar nujno rabi. Poljski hmelj se ponuja že po 11 dolarjev, baški po Fr. 300.—, vse za 50 kg, tranzit francoska meja. Za par partij slovenskega hmelja se je doseglo zadnji čas 350 do 450 frankov; januarja se je plačevalo za enako kakovost 650 do 700 frankov.

Ker francoski pivovarnarji še niso kriti, je pričakovati, da se kupčija po praznikih nekoliko oživi, vendar ni pričakovati, da se bi cene v večji meri dvignile. Blaga je dosti in ponudniki postajajo nervozni; pivovarnar pa čaka in naroča sproti po par bal in prosi za brzovozno oddajo...

J. Lavrič.

OLAJŠAVE PRI PRODAJI VALUT IN DEVIZ PRI POTOVANJU V INOZEMSTVO.

Finančno ministrstvo sporoča, da smejo pooblaščen denarni zavodi v bodoče prodajati našim državljanom tuja plačilna sredstva v dosedaj dovoljenih mejah na podlagi pravih potnih listov tudi tedaj, če v potnem listu ni vizuma dotične države, kamor stranka potuje. Denarni zavodi morajo vsako prodajo zabeležiti v potnem listu ter se prepričati, če so bila prej kupljena tuja plačilna sredstva dejansko porabljena za potovanje, kar je spoznati iz potnega lista po žigu obmehne postaje ob priliki prekoračenja meje.

Izprememba nevarnostnih tablic pri nezgodnem zavarovanju.

Uvrščanje podjetij v nevarnostne razrede je predmet stalnih pritožb. Zlasti se čujejo pogosto pritožbe radi neutemeljenih klasifikacij trgovskih obratov, pisaren pri tovarnah, kjer se uvršča osebje, ki se peča izključno samo s pisarniškimi posli in je zaposleno v prostorih, popolnoma ločenih od tovarne, v iste nevarnostne razrede in odstotke, po katerih je zavarovano delavstvo v tovarni.

V zmislu zakona o zavarovanju delavcev se sme nevarnostne tablice predrugačiti, čim je ta izprememba glede na število nezgod, ki so se pripetile v raznih obratih, potrebna; vsakih pet let pa Osrednji urad tablice mora izpremeniti. V zmislu zakona bi morala biti torej revizija tablice sedaj že končana.

Sedaj veljavne nevarnostne tablice so bile sestavljene na podlagi statističnih podatkov prejšnjih avstrijskih in deloma madžarskih tablic. Toda ne glede na zastarelost materiala, na podlagi katerega so bile sestavljene, je tudi način uvrstitve obratov po teh tablicah težak in preokoren ter povzroča po nepotrebnem ne samo izgubo časa, ampak čestokrat tudi ve-

like neprijetnosti interesentom. Zato je nujna potreba, da se izdelajo čimprej nove tablice. Zbornica TOI se je tozadevno obrnila z vlogo na ministrstvo za socialno politiko, ki je nato odgovorilo te dni Zbornici,

da so posli glede izpremembe tablic opasnosti v polnem teku. Toda pregled statističnega materiala še ni končan, ker je v svrhu revizije nevarnostnih tablic potrebno, da se za vsako postavko sedanjih tablic zberejo od ene strani vse poškodbe, a od druge strani vsi predpisi in to po Okrožnih uradih, zahtevajo posli glede nabiranja teh podatkov daljši čas, zlasti z ozirom na težave dobavljanja vseh podatkov pri posameznih Okrožnih uradih.

V svojem odgovoru pravi nadalje ministrstvo socialne politike, da bo treba potem, ko bo statistični material že urejen in nevarnost za posamezne postavke določena,

izvršiti tudi revizijo sestave posameznih tablic, kar se že pripravlja in pri čemer se bo zahtevalo tudi sodelovanje inspektorja dela. Ko bo tudi to končano, se bo zaslislalo trgovske, obrtniške, industrijske in delavske zbornice, kar se bo moglo izvršiti najbrže meseca avgusta t. l.

Zavarovanje valute ob izvozu hmelja.

Opozorilo izvoznikom hmelja!

Na predlog interesentov je Zbornica TOI opozorila Generalni inspektorat finančnega ministrstva v Beogradu na velik padec cen hmelja v letošnji sezoni in predlagala, da naj se visoke cene, ki so predpisane v cenovniku za zavarovanje valute ob izvozu hmelja, primerno znižajo.

Generalni inspektorat je usvojil zbornični predlog in je s 15. marecom t. l. znižal ceno za osiguranje valute za hmelj letnika 1927 od 2500 Din za 100 kg na 1500 Din. S 1. aprilom pa je znižal nadalje ceno za osiguranje valute za hmelj iz leta 1927 od 1500 dinarjev za 100 kg na 1000 Din in za hmelj iz leta 1926 od 1500 Din na 1000 Din za 100 kg, kar ustreza sedanjemu položaju na hmeljskih tržiščih.

Ljubljanska borza.

Tečaj 11. aprila 1928	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.9025
Berlin 1 M	18.5775	13.6075
Bruselj 1 belga	—	7.9355
Budimpešta 1 pengö	—	9.9280
Curih 100 fr.	1093.50	1096.50
Dunaj 1 šilling	7.9855	8.0155
London 1 funt	277.09	277.89
Newyork 1 dolar	56.71	56.91
Pariz 100 fr.	—	223.78
Praga 100 kron	168.04	168.84
Trst 100 lir	299.15	301.15

NADALJEVANJE POGAJANJ ZA POSOJILU V ANGLIJI.

Iz Beograda poročajo, da je upravnik Državne hipotekarne banke gosp. Gjuričić odpotoval v London zaradi nadaljevanja pogajanj za posojilo, odnosno zaradi reguliranja še nerešenih vprašanj, ki so v zvezi s posojilom. Kakor znano, je prvotno nameraval v ta namen odpotovati v London finančni minister gosp. Marković.

Gospodarske potrebe Slovenije.

Delegacija Zbornice TOI je na začetnem zborovanju prošlo nedeljo vročila navzočim gg. ministrom spomenico, v koji so iznešene naslednje glavne težnje slovenskih gospodarskih krogov:

Privredne prilike v Sloveniji se radi eksponirane lege obeh slovenskih oblasti in posebnih predpogojev dela in produkcije znatno razlikujejo od prilik v ostalih delih kraljevine in zahtevajo v mnogem oziru specijelnega vpoštovanja in obravnavanja. Zbornica, ki sledi vsem pojavom našega gospodarskega življenja in razvoja, je v nizu inicijativnih predstavk predlagala kompetentnim činiteljem razne ukrepe. Med nerešenimi čast nam je navesti na današnji konferenci nekoliko perečih zadev, katerih rešitev je posebno nujna. To so sledeča vprašanja:

I. Obrt in industrija.

1. Za podpiranje in napredek domače produkcije in dela je potrebno, da se čimprej donese zakon o pospeševanju domačega obrtniškega in industrijskega podjetništva, odnosno, da se vsaj razširi veljavnost tozadevnega srbskega zakona z dne 16. julija 1898 na celo državo.

2. Pri sklepanju bodočih pogodb o naseljevanju in o obrtno-pravni reciprociteti z inozemskimi državami se mora voditi računa o nevarnostih poplave Slovenije, ki na treh straneh meji na inozemstvo, po inozemskem obrtništvu in podjetništvu, kar bi lahko v veliki meri samo postrilo brezposelnost domačega naraščaja, ki se že sedaj pojavlja v znatni meri. Zato prosimo, da se pri teh pogodbah vprašanje reciprocitete obravnava z vso previdnostjo.

3. Sedanji pogoji in način oddaje državnih dobav in javnih del onemogoča našemu obrtništvu udeležbo pri teh delih. Predlagamo zato, da se način oddaje dobav in javnih del preuredi v tem smislu, da bo tudi obrtni-

škimi podjetjem in njihovim produktivnim zadržavom omogočena udeležba pri javnih dobavah in delih.

4. Z žalostjo opažamo, da se podpiranju nadaljevalnega šolstva od strani države ne posveča zadostna pažnja ter da nam državni budžet ne nudi prispevkov, ki jim jih je dolžna dati država po zakonu. S tem je znatno otežkočena strokovna izobrazba naraščaja in razvoj teh šol na ono stopinjo, kakor zahtevajo današnje ostre konkurenčne prilike in razvoj moderne tehnike. Radi pomanjkanja specialno strokovno-izobraženega naraščaja, je v raznih podjetjih zaposlenih mnogo inozemcev. Zato nujno prosimo, da se izdatneje dotirajo nadaljevalne šole in osnujejo za potrebe našega industrijskega naraščaja specialne strokovne šole, posebno za tekstilno, kemično in elektrotehnično stroko.

5. Gospodarski razvoj Slovenije ima svojo bodočnost samo v progresivni industrijalizaciji s pomočjo izkoriščanja vodnih sil in zakladov premoga. Predpogoji za ustanavljanje novih industrijskih podjetij so pri sedanjih gospodarski stagnaciji dovolj neugodni, toda mnogo interesentov ovira še dolgotrajen birokratski postopek pri snovanju novih podjetij. Zahtevamo zato najodločneje, da se ustanavljanju novih podjetij v ljubljanski in mariborski oblasti ne dela nepotrebnih težkoč in ne ovira njih gospodarskega razvoja.

6. Globalna obremenitev malih trgovskih in obrtniških obratov po novem zakonu o direktnih davkih je za sedanje medle razmere preobčutna in je potrebno, da se izmera pridobnine za male obrate primerno znižaja.

II. Kreditne zadeve.

1. Določbe zakona o državni hipotekarni banki ne odgovarjajo ustroju slovenskega denarnega tržišča, kjer obstoje za nalaganje pupilnega in javnega denarja občinski in drugi autonomni pupilarnovarni zavodi. Zato predlagamo, da se določbe čl. 5. zakona, točka 1 in 2 novelizirajo v tem smislu, da bo nalaganje navedenega denarja v državno hipotekarno banko, v krajih, kjer obstojajo občinski in drugi autonomni pupilarnovarni zavodi, neobvezno, marveč fakultativno, v kolikor te glavnice niso deponirane, odnosno se ne deponirajo v samoupravnih hranilnicah.

Opozorjamo obenem, da poslovna tehnika državne hipotekarne banke ne vstreza kreditnim in gospodarskim prilikam v Sloveniji. Zato je nujno potrebno, da se poslovanje banke glede obrestne mere prilagodi razmeram na našem kreditnem tržišču.

2. Ukinitve malih obrtniških kreditov pri Narodni banki pomeni krut udarec za naše obrtništvo, ki ga občuti tembolj, ker državna zamatska banka še ni otvorila svoje podružnice v Sloveniji in njeno poslovanje ne odgovarja našim kreditnim potrebam in pogojem. Najbolji dokaz tega dejstva je, da je v svojem prvem poslovnem letu od celokupne svote 19 milijonov dinarjev bilo plasiranih v Sloveniji samo 11.000 dinarjev v dveh obrtniških posojilih, toraj komaj pol promila in da sta se od 22.000 obrtnikov mogla komaj dva odločiti za najetje posojila. Vspričo pereče potrebe po cenenih obrtniških kreditih predlagamo:

a) da se obnovijo mali obrtniški krediti po 6% pri Narodni banki,
b) da se minister trgovine zavzame za to, da se v smislu soglasnega sklepa ustanovnega občnega zbora otvori čimprej podružnica državne zanatske banke za Slovenijo v Ljubljani in njeno poslovanje prilagodi potrebam in zmogljivim pogojem obrtništva v Sloveniji.

3. Poostrene konkurenčne prilike v izvoznem prometu na svetovnih tržiščih, kakor tudi bistveno poslabšanje kreditnih razmer v eksportu naših finalnih industrijskih izdelkov v inozemstvo ustvarja nujno potrebo, da Narodna banka posveča eksportnim industrijam večjo pažnjo in podpira izvoz industrijskih izdelkov z dajanjem cenjenih kreditov. Naprošamo gospoda ministra financ in ministra trgovine, da izdejstvujeta, da se vspri-

čo pasivnosti naše trgovinske bilance in padanja izvoza industrijskih izdelkov pokloni finansiranju eksporta industrijskih izdelkov od strani Narodne banke posebna pažnja.

III. Uporaba inozemskega posojila.

1. Zbornica izraža kraljevi vladi svojo zahvalo, da so bile v program za gradbo novih železnic, ki je določen v uredbi M. S. Br. 9.520 z dne 18. aprila 1927 sprejete najnujnejše zveze za izpolnitev železniškega omrežja v Sloveniji v organsko celoto in za zgradbo zveze Slovenije z morjem in prosi, da naj se sredstva, dobljena iz novega inozemskega posojila, porabijo v prvi vrsti za izvršitev omenjenih železniških zvez, katerih rentabiliteta je po izjavah strokovnjakov zadostno zajamčena. Poleg tega predlagamo, da se iz sredstev novega posojila dogradi prometni trikot in drugi tir od Zidanege mosta do Zagreba tako, da bo državna prestolica napram severu in zapadu, kjer se vrši največji del trgovskega prometa, zvezana z dvotirnimi progami.

2. Razen gradbe železnic je potrebno, da se del posojila porabi tudi za ostala javna dela. Slovenija, kot izrazito tujsko-prometna pokrajina ima vsled naraščajočega avtomobilnega prometa vedno večje izdatke za vzdrževanje cest. Državna uprava pa dolguje cestnim odborom na cestnih dokladah ca 25 milijonov dinarjev in je zato nujno potrebno, da se po najetju posojila ta znesek likvidira in tako omogoči temeljito popravilo in obnova cestnega omrežja.

3. Končno je treba posvetiti pažnjo po vremenskih nezgodah prizadetim krajem ter nujno izvršiti regulacijo hudournikov, potokov in rek, da se omenjene kraje zavaruje proti bodočim ujmam.

IV. Finančne zadeve.

A. Državne davščine

1. Gospodarski krogi Slovenije se določno izrekajo proti zastavitvi davka na poslovni promet kot garancijo za inozemsko državno posojilo in zahtevajo takojšnjo ukinitve tega enostranskega davka.

2. Zahtevamo nadalje, da se v novem zakonu o posrednih davkih, katerega načrt je sedaj izdelalo ministristvo financ, uveljavi načelo popolnega izenačenja trošarin glede žganja in vina za celo ozemlje kraljevine.

3. Pri reviziji taksnega zakona, ki se sedaj proučuje v finančnem ministristvu, zahtevamo, da se znižajo sodne in carinske takse, takse, ki imajo značaj rednih davščin in takse, ki obremenjujejo trgovski in denarni promet. V ostalem se sklicujemo na podrobne predloge, ki jih je tozadevno predložila zbornica finančnemu ministristvu pod št. 3.677 z dne 27. marca 1927.

B. Samoupravne finance.

Nujno potrebno je, da se po aktiviranju oblastnih samouprav donese zakon o samoupravnih financah in tako postavi oblastne samouprave na trdno in stalno finančno podlago. Sedanje stanje je za oblastne samouprave, kakor tudi za gospodarske kroge prekerno do nevzdržljivosti. Pri današnjem bodočega zakona o samoupravnih financah naj se vodi račun o potrebi zakonitih dotacij samouprav od strani države v smislu določb čl. 73 zakona o oblastnih samoupravah ter naj se dejanskim potrebam za upravljanje prenešenih poslov odgovarjajoči krediti izločijo iz državnega proračuna, da ne bodo samouprave prisiljene iskati pokritja za primanjkljaje v novih davščinah, ki obremenjujejo gospodarsko produkcijo.

Velike neprilike povzročaja trgovskemu prometu neenakomernost autonomnih doklad na trošarine med posameznimi samoupravnimi edinicami, ki ustvarjajo neenake konkurenčne pogoje za produkcijo in promet s trošarinskimi predmeti. Zato je enakomernost določitev samoupravnih doklad na trošarine radi preprečenja tihotapljanja iz ene samoupravne edince v drugo nujno potrebno.

(Konec prihodnjic.)

Ugodna konjunktura v češkoslovaškem gospodarstvu v prvem četrtletju 1928.

V »Prager Presse« z dne 8. aprila t. l. čitamo v tem oziru zanimiva izvajanja dr. Karla Uhliga, ki so pač aktualna, ker bi naj naša država že v bližnji bodočnosti pričela pogajanja s češkoslovaško republiko za sklenitev nove trgovinske pogodbe, katere naj kar najbolj globi gospodarske odnose med obema državama.

Prvo četrtletje 1928 je označiti kot dobro konjunkturo. Slednja sicer ni več naraščala, temveč se drži že od maja 1927 na ravni liniji, na vidu pa tudi niso nikaki znaki, ki bi napovedovali neugoden skorajšen zastoj. Verjetno je, da bo vztrajala konjunktura na današnji višini še nekaj mesecev in da bo potem nastopila majhna depresija, ki bo potekala polagoma in imela bolj značaj dihalne pavze pred še večjim konjunktornim napredkom. Da ne bo nastopila kriza, kakor jo je doživelo češkoslovaško gospodarstvo v letu 1926, je porok trezna presoja sedajne konjunktorne višine. Za njuno presojo je porabil pisec indeks surovin, ki ga je sestavil sam in ki bazira na produkciji premoga, jekla in uvoza tekstilij, kož in nežlahtnih kovin. (Češkoslovaška namreč ne vodi posebnega produkcijskega indeksa, kakor je to običaj v Nemčiji, Franciji, Angliji, Ameriki in Rusiji.) Ta indeks se giblje od maja 1927 okrog 100% predvojnje produkcije, stoji en mesec višje, drugi pa zopet pade. V januarju je stal na 98, v februarju pa na 97%. Padel pa je samo radi tega, ker je izbruhnil v februarju velik premogovni štrajk in se je torej premogovni indeks, ki prihaja v veliki meri v poštev, občutno zmanjšal. 100% konzuma surovin od l. 1913 pa niso nič izvanrednega, kar bi zaslužilo ime visoke konjunktore. Pomisliti je namreč treba, da je pred vojno tudi v Češkoslovaški, kakor v vsem drugem svetu, vsako desetletje produkcija v izdatni meri naraščala in da bi se morala danes pri neprekinjenem razvoju nahajati na 125 do 130% predvojnje produkcije, kakor je to slučaj v Nemčiji in tudi pri večini držav, katere niso bile radi vojne v svojem gospodarskem razvoju občutno prizadete. Naglasiti pa je, da je vendar zavzela Češkoslovaška zopet mesto, ki ga je posedala l. 1913. Celokupna konjunktura, ki vlada danes in ki se je bode veselilo še nekaj časa češkoslovaško gospodarstvo, torej ni nič drugega, ko prva stopnja v premaganju vojnih posledic.

Dosežen je nivo od l. 1913, treba pa je doseči nivo velikega sveta, do katerega ima Češkoslovaška pravo na podlagi tehničnega napredka zadnjih 15 let. V razvoju posameznih produkcijskih panog je na razpolago malo števk, ki bi se mogle primerjati s predvojnimi in dopuščale presojo, kateri odstotek predvojnje produkcije je dosegla Češkoslovaška. Produkcija premoga je stala v zadnjem četrtletju 1927 na 101% predvojnje in je narasla v januarju radi preskrbi pred štrajkom na 111%, v februarju pa je padla radi štrajka na 85%. Ta štrajk je v mesecu marcu prenehal. Mirno se more trditi, da bi, ako ne bi bil nastopil štrajk, produkcija narasla na 105%.

Glede jeklene produkcije ni takih ofcijelnih števk. Če pa računamo po podatkih češkoslovaške statistike predvojnjo produkcijo jekla današnje Češkoslovaške na 103.000 ton mesečno in istočasno čujemo, da so češkoslovaške jeklarne prekoračile mesečno kvoto od 119.000 ton v zadnjem četrtletju 1927, katero je določil mednarodni kartel surovega jekla, za 21.000 ton mesečno, potem pridemo že zadnje četrtletje 1927 do jeklene produkcije, ki znaša 136% predvojnje. To bi bilo več kot nemški odstotek, četudi manj ko belgijsko-luksemburški indeks jekla in vsekakor mnogo več, ko avstrijski, ogrski, poljski in ruski. Celokupna železna industrija se nahaja v visoki konjunkturi in posebno je značilno, da se kaže sedaj v Češkoslovaški isti razvoj, kakor ga je možno opazovati že kako leto v Nemčiji: Notranji konzum narašča tako rapidno, da že v ožgled dosege polne kapacitete podjetij ovira eksport. V Nemčiji pa se uveljavlja momentano nasprotno gibanje. Eksport že zopet polagoma narašča in

vsekakor abnormalno visoko notranji konzum pričinja polagoma padati.

Češkoslovaška, ki glede konjunktore sledi v več mesečnih presledkih razvoju v Nemčiji, se nahaja sedaj šele na visoki točki konjunktore konzuma. Že ta primerjava z nemškim razvojem proukuje daljše trajanje češkoslovaške konjunktore, ki je pričela 6 mesecev po nemški konjunkturi, je potekla ravno tako enakomerno, kakor nemška in bo predvidoma nazadovala več mesecev po prenehanju nemške konjunktore.

S predvojnimi številkami primerljive številke obstojajo nadalje glede uvoza surovin za bombažno in jutno industrijo. Bombažna industrija je sredi l. 1927 prvič po obstoju republike prekoračila predvojno višino, pozneje pa je radi valovanja cen na svetovnem trgu nekoliko nazadovala. Od časa pa ko bombaž zopet raste v ceni, se je zopet pojačil dovoz in dosegel v mescu februarju ponovno 97% predvojne višine. Ravno tako je tudi juta prekoračila v minulem letu predvojno višino in vztraja približno še danes na tej točki.

Celokupna slika češkoslovaškega konjunktornega razvoja je bila vse četrtletje zelo ugodna, ne da bi bile nastopile posebne spremembe. Konjunktura se je izkazala za tako čvrsto, da niti premogovni štrajk ni zapustil posebnih utisov. In vendar jače zavzema sedaj značaj domače notranje konjunktore po že navedenem nemškem vzgledu. Vse izkušnje govore za to, da bo trajala še več mesecev, ne bo prekinjena po nikaki krizi, temveč kvečjemu po lahki depresiji, nato pa bo nastopila nova perioda močnega razmaha za dosego svetovnega nivoja.

Pospesevanje obrtništva.

(Poročilo podpredsednika g. Ivana Ogrina v plenarni seji zbornice dne 15. marca t. l.)

(Konec.)

4. Skupne večje razstave, predvsem lokalne, kjer vidi lahko javnost, zlasti tudi tujec naše izdelke. Razstave naj imjao namen, da dobimo razne kupce za naše izdelke. Tudi bi prireditelj razstave v drugih krajih, kot n. pr. v Zagrebu, Beogradu, Skoplju ali tudi izven države.

5. Skrb za naš naraščaj, za pouk in skrb za življenje izven zaposlenosti. V zvezi s tem bi bilo nuditi vzorne delavnice. Naši učenci dobe komaj nekoliko pouka v obrtno nadajevalnih šolah. Ta vrsta šol, ki je najprimitivnejša, nima pravega faktorja, ki bi jo vzdrževal. Dolžnost raznih faktorjev je, da prispevajo za vzdrževanje teh šol. Za to so osobito poklicani država, oblast, zbornica in drugi. Vsa ta sredstva pa z daleka ne zadostujejo, da bi se moglo zadostno skrbeti za strokovno šolstvo. V Ljubljani imamo le one strokovne šole, ki smo jih podedovali po Avstriji, dasi bi rabili vse polno novih oddelkov strokovnega šolstva. Vsa skrb in pobuda za to šolstvo bi pripadala tu sem. Uzorne delavnice! Čestokrat se vajenci le površno izuče obrti. Ko je vajenec prost, ne zna dostikrat še nič. Nekateri mojstri vajence izkoriščajo; vajenec opravlja gospodinjске posle v hiši, pestuje otroke in dela na polju. Zato naj bi se ustanovile po možnosti vsaj nekatere uzorne delavnice pod nadzorstvom zavoda. Za učence ob prostem času naj bi se posebno po mestih osnovali vajenski domovi, inicijativo za to naj bi dajal zavod.

6. Skupno nabavljanje surovin in polfabrikatov. Tudi to je važno, ker pride marsikateri obrtnik, če sam naroča blago, v roke nereelnemu prekupeu ali posredovalcu. Tudi si ne zna pomagati pri vseh težkočah pri carinjenju. Obrtnika bi se tako obvarovalo marsikake škode.

7. Skupna prodaja ali prevzem dela. Tu pridejo sosebno v poštev manjše obrti, kjer ne morejo posamezni obrtniki prevzeti kako večjo dobavo ali dela.

8. Sodelovanje strokovnjaka pri napravi ali opremitvi novih obratov, oziroma delavnic s posebnim ozirom na konkurenčno zmoglost proizvajanja.

To je zelo važno poglavje. Dandanes se opaža, da se ravno tu ne pola-

ga dovolj važnosti in se dela brez premisleka. Posledica je, da so izdelki vsled neracionelne proizvodnje predragi in vsled tega nekonkurenčni.

9. Izdaja strokovnega glasila, po možnosti ilustriranega. Dandanes se mnogo piše in bere. Tudi obrtnikom se ponuja mnogo čtiva, a žal ne takega, od kojega bi obrtnik res nekaj imel! Obrtnika zanimajo risbe, oblike konstrukcij, proračuni in opisi; to mu da izpodbudo in vzbuja zanimanje pa tudi veselje do dela.

10. Skupna poučna potovanja z ogledom modernih obratov. Tudi to je ogromnega pomena, da vidi obrtnik nove naprave in proizvode ter da se mu obrazloži njih prednosti in pomen.

11. Ustanovitev obrtnega muzeja, združenega s trajno obrtno razstavo. Tu se predloži zgodovina, kaj smo imeli, tu se vidi cel napredek in razvoj proizvodnje, kar vodi do novih ciljev in načrtov. Obenem pa se predloži novejša izdelka ter se vrši istočasno reklama za prodajo. Ureditelj take razstave zahteva sicer mnogo kapitala in časa, vendar spada tako razstava med bistvene pripomočke smotrenega obrtnega pospeševanja.

12. Ustanovitev kemičnega laboratorija. Tudi tak laboratorij je neobhodno potreben zavodu, da se zmore preizkušiti materijali in tehniki. Vendar bi se dalo, iz ozirov racionalnosti, vsaj nekatere stvari priklopiti naši tehniki ali državnim srednjim tehniškim šolam, ki v tem oziru že marljivo deluje.

13. Obrtni kredit. Samoobsebi se razume, da brez cenega kredita osebno obrtnik ne more uspevati. Obrtnik rabi kapital, a ker gre denar svojo pot in ker hočejo biti oni, ki denar zaupajo, varni, ga najraje nalagajo na zemljišča in poslopja. Obrtnik, ki ima svoje premoženje v premičnem blagu in povečini vodi tudi pomankljivo knjigovodstvo, kredit dobi težje. Naloga zavoda bi bila zato, da bi posredoval za obrtni kredit.

14. Zadrugištvo. Imamo produktivne zadruge, ki grejo za tem, da skupno obratujejo. Temu je potrebna posebna pažnja, kajti marsikje je mogoče proizvajati z združenimi močmi manjših obrtnikov, ki zmorejo potem

isto kot veliki kapital. Dalje pa imamo tudi obrtno prisilno združenstvo, ki je v neposrednem stiku s člani obrtniki in je vsekakor treba, da ima zavod tudi s temi zadrugami stike.

Tako bi se dalo navesti še marsikake druge panoge, ki bi spadale v delokrog zavoda.

Podpore za zavod so že obljubljene, osebno od strani oblasti. Prepričan sem, da bi tudi drugi kompetentni faktorji k temu lahko prispevali. Obrtni odsek je na večerajšnji seji izvolil tri člane z načelnikom g. I. Ogrinom, dalje člana gg. Miloš Hohnjeca in Josip Reberka ter jim naročil, da izdelajo potrebni statut za osnovevanje takega zavoda, ki naj bi po mogočnosti že v drugem polletju pričel z delovanjem. V prihodnji seji pa se statut predloži v obravnavo.

Kakor smo že svoječasno poročali, se je po referatu g. Ogrina vršila debata ter so se osebno industrijalci zavzemali za ustanovitev predlaganega pospeševalnega zavoda, želeč, da se tudi industrijo pritegne k akciji, kar je bilo pri načrtu že itak mišljeno. V odbor, ki ima akcijo izvesti, so se nato še izvolili: gg. Krejči, dr. Rekar in ing. Remec iz industrijskega odseka, ter: gg. predsednik Jelačin in Stermecki iz trgovskega odseka. — Zbornica je sklenila, da se da v to svrhu na razpologo 100.000 Din.

KONCESIJE V RUSIJI.

Ruski listi objavljajo podatke o bilancah 17 koncesijskih podjetij, sklenjenih do 1. oktobra 1927. Vsega skupaj je bilo v koncesijskih podjetjih investiranih 13.484.000 rubljev. Cisti dobiček je znašal 4.752.000 rubljev. Povprečni donesek je prišel na 76-5% temeljne glavnice in na 35-2% obratne glavnice. Glede kovinske industrije izvemmo sledeče: Koncesija »Lena Goldfields« je dobavila v letu 1926/27 9.300.000 gramov zlata in je izvozila v inozemstvo za 2 milijard 413.000 rubljev zlata. Vsega skupaj je prodala družba v omenjenem letu zlata v vrednosti 17 milijonov rubljev. Družba »Tetube Mining« na Daljnem vzhodu je v letu 1926/27 izvozila več kot 54.000 ton barvane rude. Družba »Georgijska manganova ruda« je prodala 1926/27 za 14 milijonov rubljev blaga. Vseskozi dobro se razvijajo tudi japonske koncesije, zlasti petrolejska podjetja na otoku Sahalinu.

RAZSTAVE IN SEJMI.

Mednarodni sejm v Poznanju. — V Poznanju (Poljska) se vrši letos velesejm od 29. aprila do 6. maja. Prospekti se dobijo tudi v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Radovljici vabi na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 15. aprila 1928 ob 10. uri dopoldne v restavraciji Kunstelj v Radovljici. Dnevni red: 1. Poročilo načelnika. 2. Predložitev letnega računa. 3. Poročilo računskih preglednikov. 4. Proračun za leto 1928. 5. Slučajnosti. Ako ob določeni uri ne bi bilo navzočih zadostno število članov, se vrši občni zbor eno uro pozneje ob vsakem številu navzočih članov. — Načelnik: L. Fürsager l. r.

SLADKOR.

Vse je kazalo, da bodo šle cene sladkorja trajno navzgor, pa so se raznesle naenkrat vesti, da se je kubanski predsednik Machado izjavil, da je čas za radikalne restriktivske odredbe že pretekli in da se morajo poiskati v bodoče druga sredstva za regulacijo prodajnih razmer na sladkornih trgih. To izjavo so si tako razlagali, da Kuba v bodočem letu svoje sladkorne produkcije ne bo restringirala, temveč da bo samo potom kubanske sladkorne eksportne družbe prodajo kubanske sladkorne produkcije v posameznih prodajnih okrajih kontingentirala. Sicer se še ne ve natančno, kakšno je bilo besedilo Machadove izjave, smatrajo jo za volivni maneuver itd., a vidi se zopet, na kako nesigurnih temeljih je sladkorni trg, odkar je odvisen od umetnih odredb Kube.

Na splošno je danes v ospredju kritika Lichtove cenitve o prostoru, ki je s sladkorno peso obdelan. Navadno je tako, da so prve številke cenitve nižje kot je resnica. Dalje je zanimivo, da so približili v zadnjem tednu konsumne številke glavnih evropskih držav v prvem kampanjskem polletju (september 1927, februar 1928); te številke izkazujejo večji konsum 280.000 stotov ali 8 1/2%. Ameriški konsum je bil manjši kot v omenjeni dobi prejšnjega leta. Nova cenitev javanskega trsta ceni bodoči javanski pridelek na 2.660.000 ton, napram 2.360.000 tonam v preteklem letu, kar je toliko kot 11-odstoten produkcijski prirastek. To množino bo pa pač

lahko prevzel trg Daljnega vzhoda, če ne bo posebnih komplikacij. Eksporna kupčija zadnjih dni je bila izredno in nenavadno živahna, kar je čisto proti navadi prazniških dni. Zlasti veliko so nakupovale skandinavske države.

Splošno se more reči, da nihče ne zaupa dogovorom Kube, Nemčije itd. ter da je zato sladkorni trg zelo nesiguren.

* * *

KOLIKO JE INDUSTRIJSKIH IN TRGOVSKIH PODJETIJ NA GORIŠKEM.

V Italiji se vrši glavno štetje vseh industrijskih in trgovskih podjetij, ki so vpisane pri pokrajinskih gospodarskih svetih, kateri so prevzeli delo bivših trgovskih zbornic. To štetje še ni končano, vendar pa so rezultati deloma že znani. Kar se tiče Goriške, je v nji, izvzemši bovški in kobariški okraj, kjer se je vršilo štetje še od strani bivše videmske trgovske zbornice, 2795 trgovskih podjetij s 15.127 uslužbenci ter 3944 trgovskih podjetij s 7302 uslužbenci, skupno torej 6739 podjetij z 22.429 uslužbenci. V samem mestu Gorici je vpisanih 851 industrijskih podjetij s 7168 uslužbenci ter 1366 trgovskih s 3250 uslužbenci. Skupaj torej 2217 podjetij z 10.418 uslužbenci.

Denarstvo.

Kako se izvede stabilizacija dinarja? Vprašanje stabilizacije dinarja je na dnevnem redu. To je jasno. S tem vprašanjem se peča vlada, aktivno se pečajo s tem vsi vladni strokovnjaki, predvsem minister financ sam. To prepričanje smo dobili tudi po njegovih izjavah na gospodarski konferenci v Zagrebu. Iz teh izjav se da v glavnem posneti glede stabilizacije dinarja naslednje: Vzela bi se za bazo današnja vrednost dinarja od 9-13 švicarskih frankov in ta vrednost bi se ocenila v zlatu. S tem bi se določilo razmerje med današnjo vrednostjo dinarja in količino zlata, koja odgovarja današnji vrednosti 100 papirnih dinarjev. To bi bil zakonito stabiliziran tečaj naše domače valute. Država bi po tem odplačala del svojega dolga pri Narodni banki, ki znaša približno 4 milijone funtov sterlingov in ta iznos bi se naložil v Narodni banki, s čemer bi se pojačala njena metalna podlaga. To bi bilo najbrže ono popraviljenje razmerja med državo

Ivan Hribar:

58 8./III. 1912.

Moji spomini.

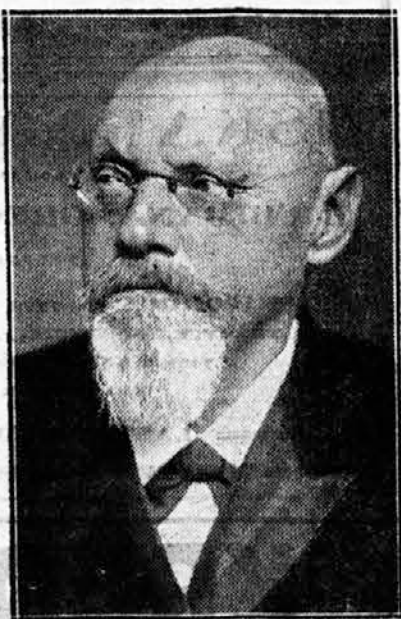
8./III. 1912.

21. »Ljubljanski List«.

Ker se baronu Winklerju ni posrečilo dobiti v roke »Slovenski Narod« in ker je »Slovan« pisal v opozicionalnem dubu, sklenil je, potem ko je pridobil Frana Šukljeja za urednika in si je bil zagotovil podporo dispozičnega fonda, ustanoviti svoje lastno glasilo. Dali so mu ime »Ljubljanski List«. Šuklje je v pičli krog sotrudnikov novega lista vedel pritegniti Janka Kersnika in Josipa Stritarja, potem pa je — oprt na tako imenitno sotrudništvo — začel takoj boj s takoiimenovano radikalno strujo v narodni stranki, odnosno boj s »Slovenskim Narodom« in s »Slovanom«. Priznati se mora, da je bil »Ljubljanski List« spretno urejevan in da je prinašal izpod Šukljetovega peresa imenitne članke. Tudi Kersnikovi doneski — zalagal je posebno podlistke — so bili jako dobri. Zvečine ponesrečeno pa je bilo, kar je političnega pisal Josip Stritar. Videlo se je, da je mož daleč izven domovine in da zato domačih razmer ne pozna več; videlo zlasti, da, daši dober pesnik, nima nikakih talentov za politiko. Umevno je samoposebi, da je politična strast vsled polemik med »Ljubljanskim Listom« na eni ter »Slovenskim Narodom« in »Slovanom« na drugi strani priklopila do vrhunca. Baron Winkler je moral pa kmalu spoznati, da se je v svojih nadah precej prevaril. Mislil je namreč, da ima Šuklje veliko več vpliva. V tem domnevanju ga je bržkone potrjeval najbolj Šuklje sam, kateremu je šlo predvsem za to, da pride do boljšega položaja. Narodna stranka — stoječa za »Slovenskim Narodom« — ostala je kljubu vsemu vsiljivemu širjenju »Ljubljanskega Lista« kompaktna. Celo uradnikov, na katere sta se baron Winkler in Šuklje posebno zanašala, nista pridobila za Šukljetovo politiko. Zato je »Ljubljanski List« izhajal ne polni dve leti ter je umrl, ne zapustivši za seboj nikacega drugega sledu, ko nekatere krepke, v boljši družbi nenavadne besede, s katerimi je bil obogačen slovenski jezik. — Ob tej priliki ne bo odveč, spregovoriti nekoliko besedi o politiku

22. Franu Šuklje-tu.

Fran Šuklje se je že kot dijak odlikoval izmed svojih sošolcev po zmožnostih, pa tudi po neki izredni odločnosti ali, da se pravilneje izrazim, po neki skrajni drznosti. Ko je s svojimi šolskimi vrstniki slavil maturo na vrtu pri »Kamniti mizi« v Šiški, imel je — kakor se je pripovedovalo — veleizdajalski

Fran Šuklje.

govor. Kasneje se je odlikoval s svojo skrajno svobodomiselnostjo. Ko je »Slovenski Narod« pod egido dr. Vošnjaka in dr. Zarnika vodil v svobodomiselnem smislu boj proti duhovščini, pisal je vanj Fran Šuklje še kot vseučiliščenik in pozneje kot profesor v Dunajskem Novem mestu članke, v katerih je z vso velemeno, poslužujoč se ostrih izrazov, stopil v ta boj. Ko se je v »Slovenski Matici« bil boj proti dr. Costi, tedaj je profesor Šuklje stal na čelu opozicije ter je po občnem zboru, v katerem je opozicija podlegla, odhitel z mladino v dr. Costino stanovanje, da ga osebno

insultuje. Da je taka bodočnost mlajši generaciji impo-novala in je zato imel Šuklje med njo mnogo privržen-cev, je umljivo. Bil je v Ljubljani izvoljen v občinski svet, bil je izvoljen v deželni zbor in ko se je približala volitev za državni zbor, nastopil je proti takratnemu oficijelnemu kandidatu narodnega volilnega odbora kot samostojni kandidat za dolenska mesta. V agitacijo se je zanj spustila vsa mlajša generacija in celo denar za potovanje po volilnem okraju je Šuklje dobil od le-te.

Bil je tudi res izvoljen; a kakor hitro se je to zgodilo, pokazal je svojo pravo barvo. Prejšnji radikalec spremenil se je v podpiratelja vsake vlade; prejšnji svobodomislec znal se je, kadar se mu je to zdelo primerno, nagniti celo na nasprotno stran. Fran Šuklje je pa tudi vsako priliko porabil, da si pripravi pot za svojo politično karijero. V to naj služi naslednji primer: Midva s Šukljetom nisva bila znana; a kot profesor v Novem mestu je postal pozoren na moje javno delovanje in je spoznal mojo vztrajnost ter izprevidel, da postajam popularen. To je bil povod, da se mi je približal nekoč v restavraciji »pri Brunnerju« v Novem mestu ter mi brez posebnih okoliščin ponudil bratovščino. Če se ne motim, je to bilo že leta 1878. To pa Šukljeta seveda ni čisto nič motilo, da bi me ne bil kasneje v »Ljubljanskem Listu« na vse pretege napadal in mi — spoznavši da mu nisem voljan slediti na njegovi zgrešeni politični poti — postal hud nasprotnik.

(21./XII. 1927.) Sicer se je glede tega skušal opravičiti. Saj se je vedno skrbno prizadeval, da zabriše vse tiste sledi svojega slovenstvu kvarnega političnega delovanja, ki so bile v stanu pokazati slabe strani njegovega značaja; nasprotno pa debelo podčrta, kar je res častnega in koristnega storil. V obrambo na moje javne očitke pripovedoval je, da jih zavrne, dne 23. januarja 1894. leta v navzočnosti sedmero tovarišev iz deželnega zbora, da mu je baron Winkler pravil, da sem ga prišel prosit, naj me ne preganja. Da si čitatelj more o tem napraviti sodbo, priobčenjem dvo-je pisem, ki stvar vsestransko pojasnujete. Takoj naslednji dan pisal sem namreč baronu Andreju Winklerju v Gorico to-le pismo:

(Dalje prihodnjčič.)

in Narodno banko, o čemer je govoril finančni minister. Da je vse to točno, nam služi za dokaz fakt, da je Narodna banka že pred nekoliko dnevi izvršila poizkus valorizacije svoje bilance na tej baži. Ob priliki te valorizacije se je Narodni banki priznalo samo valorizacijo njenega vplačanega kapitala in nepremičnin. Previšek valorizacije metalne podloge je odobren državi na račun odplačila njenega dolga. Ako se vzame v poštev, da pripade velika količina zlata in deviz, ki se vračunajo v metalno podlogo, državi, tedaj se more že sedaj presoditi, da ta previšek po izvedbi valorizacije ne bo znoten. Pri valorizaciji poslednjega stanja Narodne banke se ceni ta previšek na 50 do 60 milijonov dinarjev. Minister financ je izjavil, da se bo po zakonu zahtevalo, da so novčani krite najmanj s 40% metalne podloge, vendar bo pri taki valorizaciji dobljen iznos podloge v procentih najbrže večji kot iznos novčanic v prometu. Ali bo Narodna banka pooblaščenca, da sme pustiti v promet količino novčanic, koja odgovarja previšku metalne podloge čez 40%? O tem se minister financ ni izjavil, toda z ozirom na njegovo ugotovitev, da se promet novčanic ne bo spremenil in da bo »fundiran« in se to »fundiranje« more nanašati samo na današnje stanje prometa, se mora zaključiti, da se iznos novčanic v valorizirani bilanci ne bo spremenil. Smatrati ga bo tedaj za bazo, za osnovo, t. j. za »fundament« našega novčanega prometa.

Spominjajte se ob vseh veselih in žalostnih dogodkih »Podpornega sklada Trgovskega društva Merkur v Ljubljani« in darujte po svojih močeh!

RAZNO.

Koliko se je od prevrata sem porabilo za popravo železniških prog. Po podatkih ministrstva za promet je bilo v letih 1919 do 1927 izdanih za popravo železniških prog 636.1 milijona dinarjev, v l. 1919 10.8 milijona Din, v l. 1920 40.4, v l. 1921 70.8, v l. 1922 122.5, v l. 1923 126.9, v l. 1924 75.4, v l. 1925 81.7, v l. 1926 66.7 in v letu 1927 41.3 milijona dinarjev.

Koliko stane prepoved alkohola. Poljska zbornica v Washingtonu je določila trinajst milijonov dolarjev za uveljavljanje zakona, ki prepoveduje uživanje alkohola in triindvajset milijonov za nadzorovanje morske obali in pažnjo na tihotapce alkohola.

Ruski petrolej. Iz Moskve poročajo: V zadnji polovici leta so producirali v deželah Sovjetske zveze 5,435.000 ton nafte, za 50 odstotkov manj kot je bilo proračunjeno. Tekom prvih petih mesecev polletja so izvozili 885.000 ton nafte; v istih mesecih prejšnjega leta 716.000 ton. Vidimo, da se je eksport zopet zelo dvignil, za 169.000 ton ali za 23 odstotkov. O velikem petrolejskem boju bomo priobčili v kratkem daljši informativen članek.

Ruski agrarni problem. Rykov je nujno zahteval od predsednikov ljudskih komisariatov in njim podrejenih oblasti, naj opustijo vse nasilne odredbe v prilog podpisovanja kmetijskega posojila. Rykov je dobil dokaze, ki govorijo o nasilju napram kmetom glede podpisovanja. To se mora odpraviti, sicer bo zgubila država pri kmetih ves kredit. Država je izdala samo smernice, kako naj se podpisovanje vrši, ni pa zahtevala, naj se podpis izsilijo. Kot pripravno sredstvo, da se posojilo podpiše, je označil Rykov v pouk kmetom, zakaj je to posojilo tako važno. Gre za kmečko posojilo, kojega podpisovanje so pričeli v začetku leta. Vsota je 100 milijonov rubljev. Do konca marca je bilo podpisanih šele 40 milijonov. In so pri tem res trdo postopali ter kmete zelo vznevoljili. Najbrže je Rykova prisilil do omenjene izjave dosedanji neuspeh v podpisovanju.

Kitajska potrebuje miru in denarja. V trgovskih in finančnih krogih Daljnega vzhoda so prepričani, da potrebuje Kitajska posojila za obnovo, ko bosta mir in red zopet vzpostavljena. Tega mnenja niso samo Kitajci, temveč iz gotovih vzrokov tudi inozemci. Amerikanci so začeli v dobi, ko je bila Kitajska trgovina ogrožena, zvenketati s svojimi polnimi denarnicami, deloma žugajoč, deloma vabeč. In tudi Angleži so se večkrat prav nedvomno izrazili, da ne bi odrekli finančne pomoči Kitajski, ki bi bila zmožna mednarodnih dogovorov, ki bi se ji moglo zaupati in ki bi bila složna. V zadnjem času je postalo vprašanje kitajskih posojil naenkrat aktualno. Angleži so jasno izrazili svojo pripravljenost, da bi v manjšem obsegu že

sedaj pomagali. Mislijo najprvo na provincialno posojilo za državo Hvan-tung (tam je mesto Kanton). Angleški interes za to posojilo je političen in komercialen. Angleži bi radi, da se sedanja kantonska vlada stabilizira; ona je v nemirni Kitajski trenutno edina, s katero se je mogoče pogajati z upanjem na uspeh. Za Anglijo bi se tako posojilo, — recimo — v znesku 10 milijonov dolarjev, tudi finančno izplačalo, ker je zavisno blagostanje njih kolonije Hongkong od trgovine s Kantonom. Za uresničenje tega posojila imajo pripravljena Angleži dva načrta. Dosedanja kitajska posojila temeljijo v prvi vrsti na dohodkih iz uprave pomorske carine. Obrestovanje in amortizacija sta zagotovljena s tem, da ju plača angleški generalni inšpektor morskocarinske uprave direktno iz bruto-dohodkov, ne da bi vprašal za dovoljenje kitajske mogotce ali kitajske vlade. Poleg tega je še manjša vrsta posojil, ki ima svoje kritje v notranji carini na sol. Ta pa ne pride toliko v poštev, ker zadošča za obrestovanje in amortizacijo že carina v pristaniščih; obe sta v ozkih stikih. Upravo morske carine hočejo sedaj reformirati in hočejo, da se inozemski štab uklone. Na tej novi bazi se bo moglo mednarodno inozemsko posojilo veliko preje spraviti v sklad s kitajskimi nacionalističnimi težnjami, ker finančna kontrola potem ne bo več omejevala kitajskih suverenitetnih pravic. K temu pismu iz Kantona pripomnimo, da sta se borili doslej na Kitajskem v prvi vrsti dve vladi, južna in severna, južna, nacionalistična, ima za seboj simpatije naroda in je zato umevno, da je zmagala ter da je potisnila severno armado noter pred vrata Pekinga samega. Tudi iz Pekinga bi jo bila vrgla, če bi se ne bili vtaknili drugi vmes.

Nobilov polet na severni tečaj. G. general Nobile ne bo startal pred 12. aprilom t. l. Odgoditev njegovega starta je v zvezi s tem, ker hoče italijanski kralj prisostvovati pričetku poleta na severni tečaj. V Nemčiji se delajo velike priprave za sprejem generala Nobila, ki se bo vršil v petek 13. aprila t. l. v Seddinu.

Prispevajate v fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!

ITALIJANSKA EKSPEDICIJA V AZIJE L. 1929.

Pod vodstvom spoletskega vojvode se odpravi v začetku marca italijanska ekspedicija v karakorunsko gorovje. Njen značaj je čisto znanstven in se bo bavila po večini s hidrografskimi in geološkimi študiji. Njen cilj je točno raziskovanje zapadne skupine himalajskega gorovja, opazovanje tamošnjih živali in rastlin, ledenikov in tokov rek. Ekspedicija si je naredila zelo težko nalogo, o čemer lahko pričča marsikatera neuspela angleška ekspedicija. V spremstvu spoletskega vojvode je več učenjakov in znanih alpinistov.

Moskovska geografska družba pripravlja ekspedicijo v osrednjo Azijo, ki jo bo vodil znameniti ruski raziskovalec in učenjak Kozlov in ki bo proučevala tibetansko planoto in izvire reke Jangcekianga. Ta ekspedicija bo trajala tri leta. Do Urge se popeljejo udeležniki z avtomobili, nato se obrnejo od mongolskega Altai-a proti jugovzhodu, kjer najmejo karavano kamel, s katerimi bodo potovali po kitajski poti do Jangcekianga. Izvire te reke je raziskoval že veliki raziskovalec Prsevalski, a smrt je ukinila njegovo delo.

Pred nekaj dnevi so se vrnili na Angleško trije mladi Angleži, ki so več mesecev preživeli v Sahari, kjer so merili. Vsi trije so potovali na kamelah, ki so jim bili pritrjeni na hrbtno celo radioaparate. Raziskovalci so ugotovili, da so sedanji zemljevidi Sahare na več mestih netočni. Nomadi puščave so sprejeli tujeraziskovalce zelo gostoljubno.

Univ. prof. dr. M. Škerlj:

Pravila naših delniških družb.

Studija izredne koristi za vsakega jurista in praktičnega gospodarja.

Stane 15 Dln.

Dobiva se v

upravi »Trgovskega lista«.

OBRTNIKI!

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je izdala lepo knjigo, ki opisuje obrtniški položaj in naloge obrtništva in njegovih organizacij v bližnji bodočnosti. Knjiga je nadvse koristna za vsakega obrtnika. Izpopolnjuje jo tudi 74 slik v bakrotisku naših odličnih gospodarskih strokovnjakov in slike zadrugnih načelstev. Knjigo vsem obrtnikom toplo priporočamo. Naroča se pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, pritrliče, levo. Cena knjige je 40 Din brez poštnine.

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špacerijsko blago

raznovrsno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno

RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago!

LIKERJE

Medicinalni Cognac, Jajčni-Cognac, Rum, Jamalka-Rum, Pellinkovec, Silvovko, Trojnovec, Sadjevec, Brnjevec, Vermut-vino, Malinovec in neoslajeni Malinov sok (Succus), Rumosol in Špirit, v najboljši kakovosti in po najnižji ceni priporoča

„**ALKO**“

družba z o. z. LJUBLJANA, Kollzej.

TISKARNA MERKUR

TRG. IND. D. D.

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA UL. 25

TELEFON 2552

SE PRIPOROČA ZA TISK VSAKOVRSNIH TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRTNIKE, INDUSTRIJCE IN UTADE. TISKA KNJIGE, RAČUNE, OKROŽNICE, PLEKATE, KUVERTE ITD.

LASTNA KNJIGOVEZNICA.

Veletrgovina kolonijalne in špacerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVljena 1900.

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

USTANOVljena 1900.

Delniška glavnica: Din 50,000.000.—

Skupne rezerve ca: Din 10,000.000.—

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Gorica, Trst.

Brzjavni naslov: Banka Ljubljana.

Tel. št. 2861, 2412, 2502, 2503.

Se priporoča za vse bančne posle.